

Verhekkings

Met name op de Veluwe speelt momenteel het probleem van de 'verhekkings'. Aan roodwijd, zwartwijd maar ook andere dieren wordt met gevaarlijke of onoverbrugbare rasters de doorgang versperd. Vanuit de natuurbeschermingswetgeving blijkt hier moeilijk iets tegen te doen. Er zijn immers heel veel verschillende natuurgebieden met elk hun eigen specifieke regelgeving (Natura 2000, natuurmonumenten, EHS-gebieden, beschermde leefomgevingen, natuurschoonwet-landgoederen, gebieden met alleen maar een gemeentelijke bestemming 'natuur' etcetera). De Veluwe en ook andere natuurgebieden vallen ook nog eens onder het landschapsbeleid. Zo is de Veluwe in de Nota Ruimte aangewezen als een Nationaal Landschap. Bij het landschapsbeleid zal men weer afhankelijk zijn van de kernkwaliteiten van het concrete gebied.

Deze onoverzichtelijke verbrokkeling van allerlei verschillende rechtsregimes is voor een probleem als verhekkings een complicerende

factor. Verhekkings kan immers in alle soorten van gebieden spelen en voor elk soort gebied zou dan weer een apart wettelijk regime en grondslag nodig zijn om die verhekkings tegen te gaan.

Ook de ervaringen met strafrechtelijke handhaving op grond van de Flora- en faunawet (wegnemen van vaste rust- of verblijfplaats van soorten als gevolg van verhekkings) zijn tot op heden niet erg positief. Er is al wel een proefprocesje georkestreerd bij de economische politierechter, maar de boete is relatief gering en de handhaafbaarheid is niet altijd gemakkelijk en draagt in elk geval een ad hoc-karakter. Bovendien is men afhankelijk van het sepot- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie. Strafrechtelijke bevelen zoals openingen in rasters worden kennelijk niet zonder meer opgevolgd of afgedwongen.

Volgens mij biedt de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, die op 1 juli 2008 van kracht wordt, een goede provinciebrede oplossing met het nieuwe instrument van de provinciale ruimtelijke verordening (PRV). Daarin zou een rasteronthekking kunnen worden geregeld: een provinciaal verhekkingsverbod met daaraan vastgekoppeld een vrijstellingsregime voor bepaalde soorten hekken en/of een ontheffingsregime ten be-

hoeve van bepaalde gevallen.

De provincie kan zo een eigen ecologisch en/of landschappelijk ontheffingsbeleid voeren door bijvoorbeeld landbouw- of verkeersschade in concreto mee te wegen. Ook kan de provincie bepalen dat een raster een wildvriendelijk manchets moet hebben, of dat een elektronisch raster in de zomer herten binnen een gebied houdt, maar dat in de winter de bovenste twee draden worden verwijderd (bijv. ten behoeve van de hertenroute Oostvaarderplassen-Reichswald). De nadere normstelling kan dan in de PRV en de gebiedsaanwijzing in het inpassingsplan en/of structuurvisie.

Maar was een hek doorgaans niet bouwvergunningvrij? Ja, maar een rasteronthekking is wat anders dan een bouwvergunning op grond van de Woningwet. Er treedt met een raster-PRV juridisch gezien geen strijd op met de Woningwet en het daarop gebaseerde bouwrecht zoals het Besluit bouwvergunningvrije en licht-bouwvergunningvrije bouwwerken (Besluit BLB). De PRV met rasteronthekking is immers gebaseerd op een ander wettelijk spoor, namelijk de Wro.

Fred Kistenkas
Leerstoelgroep Bos- en Natuurbeleid,
Wageningen Universiteit
fred.kistenkas@wur.nl

Verandering tropisch bosbeheer

Onlangs besprak de Vereniging Tropische Bossen de veranderende rol van het bosbeheer. In de laatste decennia is de bosbouw flink veranderd; waar er eerst een technische focus was op boomteelt en houtoogst is er nu aandacht voor multifunctioneel en duurzaam bosbeheer. Verder ontwikkelde het bosbeheer zich van een lokale aangelegenheid naar een onderwerp van internationaal overleg, met nu juist weer een tegenovergestelde ontwikkeling naar regionalisering. Dergelijke ontwikkelingen zijn goed te plaatsen m.b.v. de vier wereldbeelden

die zijn ontwikkeld door het Milieu en Natuur Planbureau, te weten de Mondiale Markt, de Mondiale Solidariteit (blijft hier buiten beschouwing), de Veilige Regio en de Zorgzame Regio.

Tijdens de studiedag werd de rol van bosbeheer binnen deze wereldbeelden bekeken. De beste strategie om tot duurzaam bosbeheer te komen binnen het 'Mondiale Markt'-wereldbeeld is om het bos een financiële waarde te geven door vermarkting van bosfuncties. Dit legt een nadruk op bosbeheerders die zich kunnen plaatsen in een sociale en mondiale netwerkwereld, met kennis van de financiële wereld, lobbyen, onderhandelen, marketing, en communicatie. In het 'Veilige Regio'-wereldbeeld zal men de eigen bossen beschermen en grondstoffen uit andere markten halen. De beste strategie is dan om de economische ontwikkeling van het bos

te regelen binnen nationaal en regionaal beleid, en vraagt om bosbeheerders die kennis hebben van handel en economie, maar die ook van ecologie en sociologie. Lokale productie, verwerking en handel kenmerken het 'Zorgzame Regio'-wereldbeeld. De beste strategie hier is om te werken aan lokale oplossingen en zelfregulering, lokaal zal men namelijk wel streven naar duurzaam bosbeheer. De bosbeheerder moet dus grondige kennis hebben van ecologie en beheer. Al met al heeft met deze wereldbeelden-benadering de bosbeheerder een hulpmiddel in handen om duurzaam bosbeheer te verwezenlijken door zijn rol aan te passen aan de maatschappelijke ontwikkelingen.

Het concept van de wereldbeelden komt uit de MNP-publicatie 'Kwaliteit en toekomst, verkenning van Duurzaamheid', te downloaden op www.mnp.nl, zoek op datum 20 oktober 2004.